

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

22. De 6. excommunicatione in Bulla Cœnæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

*De sexta excommunicatione in Bulla Cœna
contenta.*

CAPVT XXII.

Sexta excommunicatio est, contra falsarios literarum Apostolicarum; comprehendit autem quatuor genera personarum.

Primum, falsariorum literarum Apostolicarum in forma breuis.

Secundum, falsariorum supplicationum gratiam, vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem, aut per Vicecancellarium, aut per eorum locum gerentes, aut de mandato Romani Pontificis signatarum.

Tertium, falso fabricantium literas Apostolicas etiam in forma breuis.

Quartum, falso signantium supplicationes huiusmodi sub nomine Romani Pontificis, seu Vicecancellarij, aut gerentium vices eorum. Pro intelligentia nonnulla occurrunt dubia.

Primum est, quid per literas Apostolicas intelligere debeamus. Dico, intelligi literas, quæ nomine Romani Pontificis, seu Sedis Apostolicæ expediuntur, quales sunt Bullæ, in quibus est plumbum, & breuia Apostolica. Unde per literas Apostolicas, non intelliguntur literæ Legatorum, nec Summorum poenitentiariorum Papæ, nec nunciorum, nec inferiorum Prælatorum, vt adnotauit Palu. 4. d. 18. q. 3. ar. 2. hæ enim non expediuntur Romani Pontificis, sed prædictorum illorum nomine; propterea harum literas falsificantes non incurrunt in hæc censuram.

Aliud est dubium, quid per supplicationem intelligere debeamus. Dico, quod licet supplicatio proprie illa dicatur, quæ fit ad instantiam partis, vt notat Innoc. in cap. ex literis, nu. 3. & ibi Abb. nu. 6. de restit. in integr. tamen, per supplicationes intelligere debemus hic, tam quæ ad instantiam partium, quam quæ motu proprio Papæ conceduntur; quoniam secundum communem vsus loquendi, tam illæ, quam istæ supplicationes appellantur, vt dicit Gomer. in regul. de non iud. iuxta for. suppl. quæst. II. ver. non obstat. Qui quidem vsus loquendi debet attendi, & præfertur proprio significato, secundum Gomer.

met. vbi supra, & est textus in l. Labco. §. idem Tubero. ff. de supellect. leg.

Aduerendum est, hanc excommunicationem iure communi latam esse, vt habetur in cap. ad falsariorum. de crimin. falsi. Tamen amplior est excommunicatio iuris, quàm hæc, eaque de causa in Bullis solebant adiungi ista verba (extendentes cap. ad falsariorum cum omnibus pœnis in eo contentis) quæ verba a Sixto Quinto ablata sunt: tamen eam declarabimus, vt hoc in loco integra tradatur notitia falsariorum. Iure igitur illo antiquo excommunicantur multa genera personarum.

Primò, falsificantes per se, vel per alios literas Apostolicas.

Secundò, vtentes literis falsis, etiamsi ipsi non falsificauerint, sed hanc de vtentibus non incurrunt, nisi Laici, vt ibi notat Panorm. contra Hostie. & debet intelligi de scienter vtentibus, vt ibi affirmant Doct.

Tertiò, impetrantes literas falsas: non autem dicuntur impetrare literas falsas, qui impetrant literas suggerendo falsitatem, vel supprimendo veritatem, quia literæ in se veræ sunt, vt a Pontifice conceduntur, vt notat Silu. ver. excommunicatio. 7. §. 9. & Caiet. ver. excom. c. 26. & Tabie. ver. excom. §. casu. 5. immò, nec quando sub nomine alieno pro se literas impetrant, vt ibidem dicunt Silu. & Tabie. sed illi impetrant falsas, qui ab alijs obtinent literas falsificatas. Hæc tria genera personarum ipso facto excommunicantur. Similiter etiam defensores, & fautores prædictorum falsariorum. Ista tamen excommunicatio à iure, non est reseruata, sed ab Ordinario potest absolui. Vltra excommunicationem apponitur pœna: si clerici enim sunt, & literis falsis vtuntur, officijs omnibus, & beneficijs priuantur: si vero per se ipsos, vel per alios falsificant, officijs, & beneficijs priuari degradantur, & brachio sæculari pœnis legitimis affiendi traduntur. Hoc omnia in eo capite continentur. Si igitur hæc excommunicatio Bullæ conferatur illi capiti, in parte est latior, in parte est strictior. Strictior quidem est, quia non comprehendit vtentes, nec impetrantes, nec fautores, & defensores falsariorum, nec falsificantes per alios, sed solos falsarios per se. Latior tamen est, quia illud caput comprehendit tantum falsarios literarum Apostolicarum: at verò hæc, nō solos hos, sed etiam falsarios signantes supplicationes, gratiam, vel iustitiã

concernentes, nomine Vicecancellarij, aut locum gerentis, vt superius dictum est.

Aliud dubium est; an, qui, non variato sensu, vnum punctum, vel literam addit, vel minuit, vel corrigit, in prædictis breuibus, aut literis, incidat in hanc excommunicationem. Quidam affirmant, in literis Apostolicis expeditis, vel vno punctum mutant, aut literam corrigentes, etiam sensu non mutato, præter eos, quibus ex officio incumbit, esse ligatos hac excommunicatione. Ita habent Hostien. in sum. tit. de crim. fals. §. porro vers. si hodie. & Panorm. c. ex literis, num. 5. de h. de instr. Silu. excommunicatio. 7. §. 10. Caiet. verb. excommunicatio. cap. 26. Argumentum in fauorem huius sententia est, quod in priuilegijs olim concessis Summo pœnitentiario, illud erat, vt posset absoluere ab excommunicatione, quæ incurritur propter mutationem literæ, vel puncti in literis Apostolicis, sensu non mutato. At verò, contrarium tenent alij, non incidere in hanc excommunicationem, nisi, qui mutant literam, vel punctum, quando sensus variatur, vt literæ fiant validæ ex inualidis, aut ex validis, validiores. ita habet Richard. 4. d. 18. art. 12. q. 4. Anton. 3. p. tit. 24. c. 16. Ange. excommunicatio. §. casu. 3. num. 3. Tab. excommun. §. casu. 5. cum alijs multis, & ita tenendum est, sed nõ propter rationem istorum Doct. sed alia de causa: Scias enim, olim in Bulla Cœnæ apponi solere illa verba, *Mutantes punctum, vel litteram in literis Apostolicis*, vt aperte constat ex Hostien. loco citato, & tunc data fuit illa facultas Summo Pœnitentiario. & absque dubio prior sententia vera erat, si talia verba modo perseverarent, tamē ablati sunt à multis iam annis, nec inter facultates absoluendi Summo Pœnitentiario concessas illa nunc habentur: ob id, non incidunt in hanc excommunicationem corrigentes, nisi sensus mutetur; tunc enim sunt falsarij. Quod quidem probatur ex cap. ex conscientia. de crim. fals. vbi habetur, quod per rasuram Bullæ in loco non suspecto, non censetur falsa. Non ergo est falsarius, qui literam radit, sensu non mutato.

Aliud dubium est, de habentibus literas falsas Apostolicas. Dico illi, qui habent, & non vtuntur, non incidunt in hanc excommunicationem Cœnæ, nec in excommunicationem iure contentam; nisi tamen intra viginti dies, postquam sciverint esse falsas, eas lacerauerint, aut resignauerint, sunt excommunicandi per Ordinarium, & semel excommunicati,

non

non possunt nisi à Papa absolui; non autem sunt ab ipso facto excommunicati, ita habetur cap. dura. de crim. fal. in quo capite excommunicati sunt ipso iure, qui literas Apostolicas accipiunt ab alio, quam à manibus Papæ, vel officialium, & bullatorum, nisi sint magnates, qui per Internuncium possunt accipere, quod de existentibus in Curia intelligunt Ioan. Andr. & Doct. sed iam non est ista excommunicatio in usu, & consuetudine, ut ibi Glos & Panormit. aduertunt, nisi ubi periculum falsitatis timeretur. Ex his omnibus manifestum est; qui, & qualiter sub hac censura comprehendantur, & in quo differat ab ijs, quæ habentur in iure.

*De septima excommunicatione in Bulla Cæna
contenta.*

CAPVT XXIV.

Septima excommunicatio est, contra deferentes arma infidelibus, aut Hæreticis, in duas partes est diuisa: in priori excommunicantur tria genera personarum.

Primò deferentes Saracenis, Turcis, aut alijs Christiani nominis inimicis, aut Hæreticis, per Apostolicam Sedem expressè, & nominatim declaratis, vnum aliquid ex his octo, equos, arma, armorum materiam, scilicet ferrum filum ferri, stannum, chalibem, & alia metallorum genera, quæ armorum materia sunt. Instrumèta bellica, lignamina, funes, materiam funium, aliaque huiusmodi, quibus infideles prædicti Christianos impugnant.

Secundò excommunicantur, de rebus ad statum Reipublicæ Christianæ pertinentibus certiores facientes prædictos Hæreticos, aut infideles, in perniciem, & damnum Christianorum.

Tertiò excommunicantur, consilium præstantes eisdem in eandem perniciem, & damnum Christianorum. In posteriori parte reuocantur omnia priuilegia, & concessiones, si qua in hac parte Principibus, aut priuatis personis sunt à Sede Apostolica concessa, ut in hac parte nulla sint. Aduerte, in hac Bulla esse adiunctos Hæreticos, non quoscumque, sed eos, qui per Sedem Apostolicam expressè, & nominatim declarati sunt, qualis nostris temporibus est Regina Angliæ. Pro decla-